

אינהאַלט

1	דער אוצר / שלום-עליכם
	ווען איך בין רויטשילד /
3	שלום-עליכם
	אויב נישט נאך העכער / י. ל.
10	פרץ

שלום-עליכם

דער אוצר

אף יענער זייט באַרג, הינטערן אַלטן בית-המדרש,
געפינט זיך אן אוצר.

אַזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל.
נאָר קומען צום אוצר איז ניט אַזוי גרינג. אַז אַלע
יידן אין שטעטל וועלן לעבן בשלום, און וועלן זיך
נעמען אַלע אים זוכן, דעמאָלט וועט מען אים געפינען.
אַזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל.
און אַז אַלע יידן וועלן לעבן צופרידן, עס וועט נישט
זיין קיין קנאה באַ יידן, קיין שנאה, קיין קריג, קיין
לשון-הרע, קיין רכילות, און מע וועט זיך נעמען אַלע,
וועט מען אפּזוכן דעם אוצר, און אַז נישט — וועט ער
אַריין טיף-טיף אין דער ערד אַריין...

אָזוי האָט מען געשמועסט באַ אונדז אין שטעטל, און
מע האָט אָנגעהויבן זיך צו שפּאַרן און איבערשפּאַרן,
צו אַמפּערן זיך און צו ווערטלען זיך, צו זידלען און
צו קריגן זיך, וואָס ווייטער אַלץ מער, אַלץ שטאַרקער,
און אַלץ איבערן אוצר. דער האָט געזאָגט: ער דאַרף
זיין דאָ, דער האָט געזאָגט: דאָרטן, — און מען האָט
נישט אויפֿגעהערט זיך צו שפּאַרן און איבערשפּאַרן, צו
אַמפּערן זיך און צו ווערטלען זיך, צו זידלען און צו
קריגן זיך, וואָס ווייטער אַלץ מערער, אַלץ שטאַרקער,
און אַלץ איבערן אוצר — און דער אוצר... האָט געזונקען
אַלץ טיפֿער און טיפֿער אין דער ערד אַרײַן.

שלום-עליכם

ווען איך בין רויטשילד

אַ מאַנאַלאָג פֿון אַ פּתּרילעווקער מלמד

— ווען איך בין רויטשילד, — האָט זיך צעלאָזט אַ פּתּרילעווקער מלמד איינמאָל אין אַ דאָנערשטיק, בעת די רביצין האָט אים געמאָנט אָף שבת און ער האָט נישט געהאַט, — אוי, ווען איך זאָל זיין רויטשילד! טרעפֿט, וואָס איך טו? ראשית חכמה, פֿיר איך איין אַ מינהג, אַז אַ ווייב זאָל תמיד האָבן באַ זיך אַ דרייערל, בכדי זי זאָל פֿאַרשפּאַרן דולן אַ ספּאָדיק, אַז סע קומט דער גוטער דאָנערשטיק און ס'איז נישטאָ אָף שבת... והשנית, קויף איך אויס די שבתדיקע קאַפּאַטע, אָדער ניין — דעם ווייבס קעצענעם בורניס — לאָז זי אויפֿהערן פּיקן אין קאַפּ אַריין, אַז ס'איז איר קאַלט! און קויף אַוועק איך די דאָזיקע שטוב אינגאַנצן מיט אַלע דריי

חדרים, מיט דער קאַמער, מיט דער שפיזאַרני, מיטן
 קעלער, מיטן בוידעם, מיט הכל בכל מכל פֿלעקל —
 לאַז זי נישט זאָגן, אַז ס'איז איר ענג; נאָ דיר אַוועק
 צוויי חדרים, קאָך דיר, באַק דיר, וואַש דיר, בראַק דיר,
 און לאַז מיך צורו, איך זאָל קענען קנעלן מיט מיינע
 תלמידים מיט אַ ריינעם קאַפּ! נישטאַ קיין דאגות פרנסה,
 מע באַדאַרף נישט קלערן, וואו נעמט מען אַף שבת
 — מחיה נפֿשות! די טעכטער אַלע חתונה געמאַכט,
 אַראָפּ אַ האָרב פֿון די פֿלייצעס — וואָס פֿעלט מיר?
 הייב איך מיך אָן אַרומקוקן אַביסל אַף דער שטאַט.
 דאָס ערשטע בין איך מנדר אַ נייעם דאָך אַפֿן אַלטן
 בית־המדרש, לאַז אויפֿהערן קאַפען אַפֿן קאַפּ, בשעת
 יידן דאַוונען; און, להבדיל, דאָס מרחץ בוי איך איבער
 אַפֿסניי. וואָרעם נישט היינט־מאָרגן — עס וועט דאָרט
 מוזן זיין אַן אומגליק, חס ושלום, טאָמער פֿאַלט דאָס
 אויס אַקוראַט בשעת נשים באַדן זיך. און וויבאַלד דאָס
 באַד, מוז מען שוין דעם הקדש אַוודאי צעוואַרפֿן און
 אנידערשטעלן אַ „ביקור־חולים“, אָבער טאַקע וואָס
 אַ ביקור־חולים הייסט, מיט בעטלעך, מיט אַ דאָקטאָר,
 מיט רפֿואות, מיט ייכלעך אַלע טאָג פֿאַר די חולאים, ווי
 עס פֿירט זיך אין ליטישע שטעט. און אַ „מושב־זקנים“
 שטעל איך אַוועק, אַלטע יידן לומדים זאָלן זיך נישט
 וואַלגערן אין בית־המדרש באַ דער הרובע, און אַ חבֿרה
 „מלביש־ערומים“, אַרעמע קינדער זאָלן נישט אַרומגיין,
 איך בעט איבער אייער כבוד, מיט די פופֿקעס אין דרויסן,

און אַ חברה „גמילות-חסדים“, אַז איטלעכער ייד, סײַ
אַ מלמד, סײַ אַ בעל-מלאכה, סײַ אַ סוחר אפילו זאָל
פאַרשפּאַרן צאָלן פּראָצענט, נישט דאַרפֿן פאַרמשכונען
דאָס העמד פֿונעם לײב, און אַ חברה „הכנסת-כלה“, אַז
וואו ערגעץ אַן אָרעם מיידל, נעבעך אַ דערוואַקסענע,
זאָל מען זי אויסקליידן, ווי עס געהער צו זײַן, און חתונה
מאַכן, און נאָך כדומה אַזעלכע חבֿרות פֿיר איך איין
באַ אונדז אין כתרילעווקע... נאָר וואָס איז שײך עפעס
דווקא נאָר באַ אונדז אין כתרילעווקע? אומעטום, וואו
עס געפֿינען זיך נאָר אחינו בני ישראל, פֿיר איך איין
אַזעלכע חבֿרות, אומעטום, אַף דער גאַנצער וועלט! און
בכדי עס זאָל זיך פֿירן מיט אַ סדר, ווי עס געהער צו
זײַן — טרעפֿט, וואָס טו איך? מאַך איך אַף אַלע חבֿרות
איין חברה אַ גרויסע, אַ צדקה-גדולה-חברה, וואָס גיט
אַכטונג אַף אַלע חבֿרות, אַף אַלע יידן. דאָס הייסט, אַף
דעם כלל ישראל, אַז יידן זאָלן אומעטום האָבן פרנסה
און לעבן אין אַחדות און זאָלן זיצן אין די ישיבֿות און
לערנען: חומש מיט רש"י, מיט גמרא, מיט תוספֿות, מיט
מהרש"א, מיט אַלע שבע חכמות און מיט אַלע שבעים
לשון, און אַף אַלע ישיבֿות זאָל זײַן איין ישיבֿה אַ גרויסע,
אַ יידישע אַקאַדעמיע, אין דער ווילנע געוויינטלעך,
וואָס פֿון דאָרטן זאָלן אַרויסגיין די גרעסטע לומדים און
חכמים אין דער וועלט, און אַלצדינג זאָל זײַן אומזיסט,
„על חשבון הגבֿיר“, אַף מײַן קעשענע, און אַלצדינג
זאָל זיך פֿירן מיט אַ סדר און מיט אַ פּלאַן, עס זאָל

נישט זיין קיין „גיב-מיר-נא-דיר-כאפ-לאפ“, און אלע
זאלן אין זינען האָבן נאָר טובת-הכלל!... און בכדי מע
זאל קענען טראָגן אַפֿן קאָפּ דעם „כלל“ — וואָס דאָרף
מען? דאָרף מען באַוואַרענען דעם „פרט“. און מיט
וואָס קען מען באַוואַרענען דעם פרט? געוויינטלעך,
מיט פרנסה; וואַרעם פרנסה, הערט איר, דאָס איז דער
רעכטער עיקר; אַן פרנסה קען נישט זיין קיין אַחדות;
איבערן שטיקל ברויט, מישטיינס געזאָגט, איז איינער
דעם אַנדערן יורד לחייו, קאָפּאַל יענעם קוילען, סמען,
הענגען!... אַפֿילו די שונאי ישראל, אונדזערע המנס
פֿון דער גאַנצער וועלט, מיינט איר, וואָס האָבן זיי
צו אונדז? גאָרנישט. נאָר צוליב פרנסה. זיי זאלן
האָבן פרנסה, וואַלטן זיי גאָר אַזוי שלעכט נישט געווען.
פרנסה ברענגט צו קנאה, קנאה ברענגט צו שנאה, און
דערפֿון, רחמנא ליצלן, נעמען זיך אלע צרות אָף דער
וועלט, אלע אומגליקן, נישט דאָ געדאַכט, מיט אלע
רדיפֿות, מיט אלע הריגות, מיט אלע רציחות און מיט
אלע מלחמות...

אוי, די מלחמות, די מלחמות! דאָס איז, הערט איר,
גאָר אַ שחיטה פֿאַר דער וועלט! ווען איך בין רויטשילד,
מאָך איך אויס מלחמות, אָבער טאַקע לחלוטין אויס!
וועט איר דאָך פֿרעגן: וויאַזוי? נאָר מיט געלט.
דהיינו? איך וועל עס אייך געבן צו פֿאַרשטיין מיט אַ
שכל: למשל, צוויי מלוכות צעאַמפֿערן זיך איבער אַ
נאַרישקייט דאָרט, אַ שטיקל ערד, וואָס איז ווערט אַ

שמעק טאָביקע; „טעריטאָריע“ הייסט עס באַ זיי. די מלוכה זאָגט, אַז די טעריטאָריע איז איר טעריטאָריע, און די מלוכה זאָגט: „ניין, ס'איז מיין טעריטאָריע.“ מששת ימי בראשית, הייסט עס, האָט גאָט באַשאַפֿן אָט דאָס שטיקל ערד פֿון איר כבוד וועגן. קומט צוגיין אַ דריטע און זאָגט: „איר זייט ביידע בהמות; די טעריטאָריע איז אַלעמענס טעריטאָריע, אַ רשות הרבים הייסט עס.“ הקיצור, טעריטאָריע אַהער, טעריטאָריע אַהין, מע „טעריטאָריעט“ אַזוי לאַנג, ביז מע הייבט אָן שיסן פֿון ביקסן און האַרמאַטן, און מענטשן קוילען זיך איינס דאָס אַנדערע ווי די שאַף, און בלוט, בלוט גיסט זיך אַזוי ווי וואַסער.

אַבער אַז איך קום צו זיי לכתחילה און זאָג זיי: „שאַט, ברידערלעך, לאַזט אייך דינען. אין וואָס גייט דאָ באַ אייך, אייגנטלעך, דער גאַנצער סכסוך? מע פֿאַרשטייט דען נישט אייער מיין? איר מיינט נישט אַזוי די הגדה, ווי די קניידלעך. טעריטאָריע איז דאָך באַ אייך נאָר אַן אויסרייד; דער עיקר איז דאָך באַ אייך יענע מעשה, פעטי־מעטי, קאָנטריבוציע! און וויבאַלד לשון קאָנטריבוציע — צו וועמען קומט מען אָן מיט אַ הלוואה? צו מיר, צו רויטשילדן הייסט עס. אַמער, ווייסט איר וואָס? נאָ דיר, ענגלענדער מיט די לאַנגע פֿיס און מיט די קעסטלדיקע הויזן, אַ מיליאַרד! נאָ דיר, נאָרישער טערק מיט דער רויטער יאַרמלקע, אַ מיליאַרד! נאָ דיר, מומע רייזל, אויך אַ מיליאַרד, ממה־נפֿשך, גאָט

וועט אייך העלפן, וועט איר מיר אָפּצאָלן מיט פּראָצענט,
נישט חלילה קיין גרויסן פּראָצענט, פֿיר אָדער פֿינף
לשנה, איך וויל אָף אייך נישט רייך ווערן..."

פֿאַרשטייט איר שוין? אי איך האָב געמאַכט אַ
געשעפֿט, אי מענטשן הערן אויף צו קוילען איינס
דאָס אַנדערע, ווי די אָקסן, אומזיסט און אומנישט.
און וויבאַלד אויס מלחמות, היינט צו וואָס באַדאַרף
מען דאָס כלי-זין, מיטן חיל, מיט אַלע זיבעצן זאַכן,
מיטן גאַנצן טאַרעראַם? אָף תשעה ניינציק כפרות!
און וויבאַלד אויס כלי-זין, אויס חיל, אויס טאַרעראַם,
איז דאָך אויס שנאה, אויס קנאה, אויס טערק, אויס
ענגלענדער, אויס פֿראַנצויז, אויס ציגיינער, אויס ייד,
להבדיל — די גאַנצע וועלט באַקומט גאָר דעמאָלט אַן
אַנדער פנים, ווי אין פסוק שטייט באַ אונדז געשריבן:
„והיה, און עס וועט זיין, ביום ההוא, דאָס הייסט,
אַז משיח וועט קומען!"... (שטעלט זיך אָפּ).

און אפֿשר, האָ? ... ווען איך בין רויטשילד, קען
זיין, אַז איך בין גאָר מבטל דאָס געלט. אויס געלט!
וואָרעם, לאָמיר זיך נישט נאָרן, וואָס איז דען געלט?
— געלט איז דאָך, אייגנטלעך, נאָר אַ הסכם, אַן
איינגערעדטע זאַך, מע האָט גענומען אַ שטיקל פּאַפּיר,
אָוועקגעשטעלט אַ צאָצקע און אָנגעשריבן: „טרי רובליאַ
סערעבראַם". געלט, זאָג איך אייך, איז נישט מער ווי
אַ יצר-הרע, אַ תאוה אַזעלכע, איינע פֿון די גרעסטע
תאוות, וואָס אַלע ווילן דאָס און קיינער

האַט דאָס נישט... אָבער אַז סע זאָל לחלוטין גאָר
נישט זיין קיין שום געלט אָף דער וועלט, וואָלט דאָך
דער יצר־הרע נישט געהאַט וואָס צו טאָן, און די תאוּוה
וואָלט נישט געווען קיין תאוּוה. איר פֿאַרשטייט, צי
ניין? איי וואָס? איז דאָך די קשיא, וואו וואָלטן
דעמאָלט נעמען יידן אָף שבת? (פֿאַרטראַכט זיך אָף
אַ וויילע). איז דער תירוץ: למאַי וואו וועל איך
איצט ער נעמען אָף שבת?...

י. ל. פרץ

אויב נישט נאך העבער

א חסידישע דערציילונג

און דער נעמיראָווער פֿלעגט סליחות־ציט יעדן פֿרי-
מאָרגן נעלם ווערן, פֿאַרשווינדן!
מען פֿלעגט אים נישט זען אין ערגעץ: ניט אין
שול, ניט אין ביידע בתי־מדרשים, נישט באַאָמנין,
און אינדערהיים אודאי און אודאי נישט. די שטוב איז
געשטאַנען אָפֿן. ווער עס האָט געוואָלט, איז אַריין און
אַרויסגעגאַנגען; געגנבעט ביים רבין האָט מען נישט.
אַבער קיין לעבעדיק באַשעפֿעניש איז אין שטוב נישט
געווען.

וואו קען זיין דער רבי?

וואו זאָל ער זיין? מן הסתם אין הימל! ווייניק
געשעפֿטן האָט אַ רבי פֿאַר ימים־נוראים צופֿאַרזאָרגן?

יידעלעך, קיין עינהרע, דאַרפֿן פרנסה, שלום, געזונט,
גוטע שידוכים, ווילן גוט און פֿרום זיין, און די זינד
זינען דאָך גרויס, און דער שטן מיט זיינע טויזנט
אויגנקוקט פֿון איין עק וועלט ביז דער צווייטער, און
ער זעט, און פֿאַרקלאָגט, און מסרט... און — ווער זאָל
העלפֿן, אַז נישט דער רבי?

אַזוי האָט דער עולם געטראַכט.

איינמאָל איז אָבער אָנגעקומען אַ ליטוואַק, לאַכט
ער! איר קענט דאָך די ליטוואַקעס: פֿון מוסר-ספֿרים
האַלטן זיי ווייניק, דערפֿאַר שטאַפֿן זיי זיך אָן מיט ש"ס
ופוסקים. ווייזט דערליטוואַק אַ בפֿירושע גמרא — די
אויגן שטעכט ער אויס. אפֿילו משה רבינו, ווייזט ער,
האַט ביים לעבן נישט געקאַנט אַרויף אַפֿן הימל, נאָר
געהאַלטן זיך צען טפֿחים אונטערן הימל! נו, גיי
שפֿאַר זיך מיט אַ ליטוואַק!

— וואו־דען קומט אַהין דער רבי?

— מיין דאגה! — ענטפֿערט ער און ציט מיט די
אַקסל, און תוך כדי דבור (וואָס אַ ליטוואַקקען!) איז
ער זיך מישב, צו דערגיין די זאך.

נאָך דעמזעלבן פֿאַרנאַכט, באַלד נאָך מעריב, גנבעט
זיך דער ליטוואַק צום רבין אין חדר אַריין, לייגט זיך
אונטערן רבינס בעט און ליגט. ער מוז אָפּוואַרטן די

נאכט און זען, וואו דער רבי קומט אהין, וואס ער טוט
סליחות-צייט.

אן אנדערער וואלט אפשר אינגעדערעמלט און פאר-
שלאפן די צייט; א ליטוואק טוט זיך אן עצה: לערנט ער
זיך אויסנווייניג א גאנצע מסכתא! איך געדענק שוין
נישט, חולין צי נדרים!

פארטאג הערט ער, ווי מען קלאפט צו סליחות.
דער רבי איז שוין נישט געשלאפן א צייט. ער הערט
אים שוין א גאנצע שעה קרעכצן.

ווער עס האט געהערט דעם נעמיראווער קרעכצן,
ווייס, וויפיל צער פאר כל ישראל, וויפיליסורים עס
האט געשטעקט אין זיין יעדן קרעכץ... די נשמה פלעגט
אויסגיין, הערנדיק דאס קרעכצן! א ליטוואק האט
דאך אבער אן אייזן הארץ, הערט ער צו און ליגט זיך
ווייטער! דעררבי ליגט זיך אויך: דער רבי, זאל לעבן
אויפן בעט, דער ליטוואק אונטערן בעט.

דערנאך הערט דער ליטוואק, ווי די בעטן אין הויז
הייבן אן סקריפען... ווי די בני-בית כאפן זיך ארויס פון
די בעטן, ווי מען מורמלט א יידיש ווארט, מען גיסט
וואסער אף די נעגל, עס קלאפן אף און צו די טירן...
דערנאך איז דער עולם ארויס פון שטוב, עס ווערט
ווייטער שטיל און פינצטער, דורכן לאדן שיינט קוים
אריין א קליין ביסל ליכט פון דער לבנה...

מודה האָט ער געווען, דער ליטוואַק, אַז ווען ער איז
געבליבן איינער אליין מיטן רבין, איז אים באַפֿאַלן אַן
אימה. די הויט איז שוין אים אויפֿגעלויפֿן פֿאַר שרעק,
די וואַרצלען פֿון די פאות האָבן אים געשטאָכן אין די
שלייפֿן ווי די נאָדלען.

אַ קלייניקייט: מיטן רבין, און סליחות־צייט, פֿאַרטאָגן,
אליין אין שטוב!...

אַ ליטוואַק איז דאָך אָבער איינגעשפּאַרט, ציטערט
ער ווי אַ פֿיש אין וואַסער און ליגט. —

ענדלעך, שטייט דער רבי, זאָל לעבן, אויף...
פֿריער טוט ער, וואָס אַ ייד דאַרף טאָן... דערנאָך
גייט ער צו צו דעם קליידער־אַלמער און נעמט אַרויס אַ
פעקל... עס באַווייזן זיך פויערשע קליידער: לייוונטנע
פלודערן, גרויסע שטיוול, אַ סיערמיענגע, אַ גרויס
פֿוטערן היטל מיט אַ ברייטן לאַנגן לעדערנעם פּאַס,
אויסגעשלאָגן מיט מעשענע נעגעלעך.

דער דבי טוט עס אָן...

פֿון דער קעשענע, פֿון סיערמיענגע, שטאַרצט אַרויס
אַן עק פֿון אַ גראָבן שטריק... פֿון אַ פויערשן שטריק!
דער רבי גייט אַרויס; דער ליטוואַק—נאָך!

דורכגייענדיק, טרעט אָפּ דער רבי אין קיך, בייגט
זיך איין, פֿון אונטער אַ בעט נעמט ער אַרויס אַ האַק,
פֿאַרלייגט זי אונטערן פּאַס און גייט אַרויס פֿון שטוב.

דער ליטוואַק ציטערט, נאָר ער טרעט נישט אָפּ.

א שטילער, ימים־נוראיםדיקער פּחד וויגט זיך איבער די טונקעלע גאַסן. אָפֿט רייסט זיך אַרויס אַ געשריי פֿון סליחות פֿון ערגעץ אַ מנין, אָדער אַ קראַנקער קרעכץ פֿון ערגעץ א פֿענצטער... דער רבי האַלט זיך אַלץ אין די זייטן פֿון די גאַסן, אין די שאַטן פֿון די הייזער... פֿון איין הויז צום אַנדערן שווימט ער אַרויס און דער ליטוואַק נאָך אים...

און דער ליטוואַק הערט, ווי זיין אייגן האַרץ־קלאַפּן מישט זיך צוזאַמען מיטן קול פֿון רבינס שווערע טריט; אָבער גיין גייט ער, און קומט צוזאַמען מיטן רבין אויס דער שטאָט אַרויס.

הינטער דער שטאָט שטייט אַ וועלדל.

דער רבי, זאָל לעבן, נעמט זיך אין וועלדל אַריין. ער מאכט אַ דריסיק־פֿערציק טריט און שטעלט זיך אָפּ באַן אַ בוימל און דער ליטוואַק ווערט נבהל ונשתומם, זעענדיק, ווי דער רבי נעמט אַרויס פֿון פּאַס די האַק און שלאָגט אין בוימל אַריין.

ער זעט, ווי דער רבי האַקט און האַקט, ער הערט ווי דאָס בוימל קרעכצט און קנאַקט. און דאָס בוימל פֿאַלט,

און דער רעי שפאלט עס אויף ליפעס... די ליפעס —
אויף דינע שייטלעך; און ער מאכט זיך אַ בינטל האַלץ,
נעמט עס אַרום מיטן שטריק פֿון קעשענע, ער וואַרפֿט
דאָס בינטל האַלץ איבער די פלייצעס, שטעקט צוריק
אַריין די האַק אינעם פּאַס, לאָזט זיך אַרויס פֿון וואַלד
און גייט צוריק אין שטאָט אַריין.

אין אַ הינטערגעסל שטעלט ער זיך אָפּ באַ אַן
אַרעם, האַלב איינגעבראַכן הייזל און קלאַפט אָן אין
פֿענצטערל.

— ווער איז? — פֿרעגט מען דערשראָקן פֿון שטוב
אַרויס. דער ליטוואַק דערקענט, אַז עס איז א קול פֿון
אַ יידענע, פֿון אַ קראַנקער יידענע.

— יאָ ! — ענטפֿערט דער רבי אויף פויעריש לשון.
— קטאָ יאָ? פֿרעגט מען ווייטער פֿון שטוב.

און דער רבי ענטפֿערט ווייטער, אויף מאַלאַראַסיש
לשון: וואַסיל!

— וואַס פֿאַר אַ וואַסיל און וואַס ווילסטו, וואַסיל?

— האַלץ, — זאָגט דער פֿאַרשטעלטער וואַסיל, —

האָב איך צו פֿאַרקויפֿן! זייער ביליק... בחצי חנם האַלץ!

און ניט וואַרטנדיק אויף אַ תשובה, נעמט ער זיך אין
שטוב אַריין.

דער ליטוואַק גנבעט זיך אויך אַריין און, באַם גרויען
ליכט פֿון פֿריען מאַרגן, זעט ער אַן אַרעמע שטוב,

צעבראָכן, אָרעם כלי-בית... אין בעט ליגט אַ קראַנקע
״דענע, פֿאַרוויקלט מיט שמאַטעס, און זי זאָגט מיט אַ
ביטער קול:

— קויפֿן? מיט וואָס זאָל איך קויפֿן? וואו האָב איך,
אַרעמע אלמנה, געלט?

— איך וועל דיר באַרגן! — ענטפֿערט דער פֿאַר-
שטעלטער וואַסיל, אינגאַנצן זעקס גראַשן!
— פֿון וואַנען וועל איך דיר באַצאָלן? — קרעכצט
די אַרעמע ״דענע.

— נאַריש מענטש, — מוסרט זי דער רבי, — זע,
דו ביסט אן אַרעמע קראַנקע ״דענע און איך געטרוי
דיר דאָס ביסל האַלץ, איך בין בטוח אז דו וועסט
באַצאָלן; און דו האָסט אַזאַ שטאַרקען, גרויסן גאַט, און
געטרויסט אים נישט... און האָסט אַף אים אַף נאַרישע
זעקס גראַשן פֿאַרן בינטל האַלץ, קיין בטחון נישט!
— און ווער וועט מיר איינהייצן? — קרעכצט די
אלמנה, — איך האָב דען כוח אויפֿצושטיין? מיין זון
איז אַף דער אַרבעט געבליבן.
— איך וועל דיר איינהייצן אויך, — זאָגט דער רבי.

און, אַריינלייגנדיק דאָס האַלץ אין אויוון, האָט דער
רבי קרעכצנדיק, געזאָגט סליחות דעם ערשטן פֿזמון...

און, אַז ער האָט עס אונטערגעצונדן, און דאָס האָלץ
האָט פֿריילעך געברענט, האָט ער געזאָגט, שוין אַ ביסל
לױסטיקער, פֿון די סליחות דעם צװײטן פֿזמױן...
דעם דריטן פֿזמױן האָט ער געזאָגט, ווען עס האָט זיך
אויסגעברענט און ער האָט די בלעך פֿאַרמאַכט...
דער ליטוואַק, וואָס האָט דאָס אַלץ געזען, איז שוין
געבליבן אַ נעמיראַווער חסיד.
און שפּעטער, אויב אַ חסיד האָט אַמאָל דערציילט,
אַז דער נעמיראַווער הויבט זיך אויף, סליחות-צײַט, יעדן
פֿרימאַרגן, און פֿליט אַרויף אין הימל אַרײַן, פֿלעגט שוין
דער ליטוואַק נישט לאַכן, נאָר צוגעבן שטילערהײט:
— אויב נישט נאָך העכער!